

УДК 342.951: 347.22: 34.096

doi: <https://doi.org/10.33270/01222302.25>

**Грицай С. О.** – кандидат юридичних наук, доцент кафедри галузевого права та загальноправових дисциплін Інституту права та суспільних відносин Відкритого міжнародного університету розвитку людини «Україна», м. Київ  
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0051-6149>

## Цифрова валюта центральних банків: нестандартний методологічний підхід у правовому полі України

**Мета** публікації – проаналізувати особливості світового досвіду впровадження цифрових валют центральних банків (CBDC) із застосуванням нестандартного підходу щодо основ, втілених у класичні фіатні гроші. Центральні банки впродовж років забезпечують населення надійними грошима в межах завдань державної політики. Для врахування змін у цифровому світі центральні банки активно вивчають переваги й недоліки пропозицій цифрової валюти для населення – CBDC. 30 червня 2021 року Верховна Рада України ухвалила Закон України № 1591-IX «Про платіжні послуги», який запровадив у загальне правове поле країни нове юридичне поняття – «цифрові гроші Національного банку України», що має схоже з поширеною світовою схемою найменування – CBDC. **Методологія.** Методологічну основу дослідження становить комплекс філософських, загальнонаукових (дедукція та індукція, синтез й аналіз, наукова абстракція, системний підхід) і спеціальних методів (формально-правовий, правове прогнозування, порівняльно-правовий метод), необхідних для реалізації наукової мети й виконання поставлених завдань. **Наукова новизна.** У зв'язку із запровадженням у загальне правове поле України нової правової дефініції в Законі України № 1591-IX «Про платіжні послуги», який набирає чинності з 1 серпня 2022 року, – «цифрові гроші Національного банку України», постає необхідність в опрацюванні на науковому рівні можливості їх практичного впровадження та осмислення їх суті, впливу на вітчизняну економіку й суспільство на філософсько-правовому рівні – крізь призму нестандартного іноземного досвіду, з огляду на прийняті стандарти щодо фіатних грошей. **Висновки.** На підставі проведеного дослідження можна стверджувати, що новітні підходи до формування цифрової валюти центральних банків на основі криптовалюти або її паралельне існування розглядали як варіацію поглядів у різних країнах. Не є винятком на такому шляху становлення національного CBDC й Україна. Первинна редакція законопроекту № 9083 від 14 вересня 2008 року «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо оподаткування операцій з віртуальними активами в Україні» хоча була відкликана й не є ідеальною з позицій правової техніки, що засвідчують численні експертні висновки, однак мала намір наділити криптовалюту як елемент цифрових фінансових технологій властивостями фіатних грошей. Проте Bitcoin та схожі криптовалюти, у разі застосування їх як CBDC, мають значні ризики для макрофінансової стабільності держави та її фінансової цілісності.

**Ключові слова:** крипто валюта; Bitcoin; стейблкоїн; цифрова валюта; електронні гроші; цифрова гривня.

### Вступ

Протягом сотень років центральні банки в межах завдань державної політики є гарантами емітованих ними грошей. Для розвитку й перспектив упровадження державної політики в цифровому світі центральні банки активно досліджують переваги й недоліки моделей цифрової валюти для суспільства (англ. Central bank digital currency, надалі – CBDC). Банк Канади, Європейський центральний банк, Банк Японії, Шведський центральний банк, Швейцарський національний банк, Банк Англії, Рада керуючих Федеральної резервної системи й Банк міжнародних розрахунків співпрацювали під час підготовки доповіді щодо CBDC, у якій викладено її загальні основоположні принципи й основні особливості. Розглянуті в доповіді принципи засвідчують: щоб будь-яка юрисдикція розглянула питання про початок роботи із CBDC, має бути задоволено певні критерії. Зокрема, органи влади таких країни спершу повинні бути впевнені, що випуск не поставить під загрозу грошову або фінансову стабільність їхньої країни та що CBDC може співіснувати й доповнювати

наявні форми грошей, сприяючи інноваціям та їх ефективності. Якщо CBDC буде відповідати критеріям, що викладені в доповіді групою центральних банків, то притаманні йому функції можуть бути важливим інструментом для центральних банків у досягненні ними завдань державної політики [7].

Значний вплив сучасних технологій став стрімко поширюватися і на формування відповідних норм національного законодавства України, де вводять нові правові дефініції, які безпосередньо пов'язані з новітніми трендами цифрових фінансових технологій.

Верховна Рада України 30 червня 2021 року прийняла Закон України № 1591-IX «Про платіжні послуги» (далі – Закон 1591) [4], у якому вперше введено на рівні закону нову правову дефініцію в загальне правове поле України – «цифрові гроші Національного банку України», що має ознаки, схожі на поширене світове найменування – цифрова валюта центральних банків (англ. central bank digital currency – CBDC). Крім цього, 17 лютого 2022 року Верховна Рада України прийняла

Закон України «Про віртуальні активи» № 2074-IX (далі – Закон 2074) [3], який 15 березня 2022 року підписав Президент України. Згідно з п. 1 розділу VI «Прикінцеві та перехідні положення» Закону 2074, Закон набере чинності: а) з дня набрання чинності законом України про внесення змін до Податкового кодексу України щодо особливостей оподаткування операцій з віртуальними активами; б) впровадження Державного реєстру постачальників послуг, пов'язаних з оборотом віртуальних активів, про що додатково зазначено в п. 2 розділу VI «Прикінцеві та перехідні положення», як обмеження в можливості застосування санкцій, передбачених ст. 23 Закону 2074. Для виконання приписів п. 1 розділу VI Закону 2074 та з метою введення його в дію [2] Верховна Рада України 13 березня 2022 року зареєструвала законопроект № 7150 «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо оподаткування операцій з віртуальними активами» (далі – Законопроект 7150) [5].

Серед учених, дослідження яких стосувалися теми нашого дослідження та фрагментарно висвітлювали її аспекти, можна виокремити таких авторів: Джей Каллен [10], Пангю Чен [9], Паоло Фегателлі [15], Майкл Пенедер [20] та ін. [11].

Джей Каллен з юридичного факультету Університету Осло (Норвегія) зазначав, що з позицій фінансової стабільності головною проблемою у зв'язку із введенням CBDC є вплив на банківську систему, який може зумовити таке нововведення. Результат частково залежить від ендогенної реакції банків на введення CBDC, а також від вибору дизайну системи CBDC, зробленого відповідним центральним банком. Крім того, якщо приватні форми грошей, такі як стейблкоїни або альтернативні валюти, захоплять значну частину ринку платіжних інструментів, механізм упровадження грошово-кредитної політики буде надто ослаблений та обмежить здатність центрального банку підтримувати ринки під час фінансової кризи [10].

Одним з важливих виборів є варіанти дизайну CBDC, який роблять його емітенти, з огляду на коло клієнтів, на яких вони орієнтуються. Права та обов'язки центральних банків та інших постачальників фінансових послуг можуть відрізнятися залежно від користувачів. Отже, перш ніж аналізувати роль фінансових установ, необхідно уточнити види CBDC, які вивчають у різних країнах, – таку думку висловив Пангю Чен з юридичного факультету Національного університету Сінгапура [9].

Паоло Фегателлі у своєму дослідженні стверджував, що створення відповідних механізмів для управління обсягом CBDC в обігу

є важливим, якщо центральний банк прагне забезпечити керованість монетарної політики. Наприклад, випуск CBDC не повинен спричиняти поглинання більшої кількості надлишкових резервів, ніж ті, які вважають непотрібними для ефективності нетрадиційної монетарної політики. Високий рівень неоднорідності в складі банківського балансу в банківських секторах і країнах єврозони може зумовити важливі зміни в бізнес-моделі різних установ. Цілком імовірно, що впровадження цифрового євро на умовах, окреслених вище, матиме різний вплив на моделі банківського фінансування, залежно від здатності банків використовувати надлишкову ліквідність для покриття депозитів, а також на напрям їх застосування в країні [15].

Майкл Пенедер з Австрійського інституту економічних досліджень (WIFO) висловив власне бачення сутності виникнення Bitcoin. Коли фінансова криза 2008–2009 років призвела до значної втрати довіри суспільства до грошово-кредитної системи й інститутів на її підтримку, подальша експансіоністська монетарна та фіскальна політика викликала побоювання, що борги перед урядом знеціняться через інфляцію. Підірвавши авторитет і легітимність усталеної системи, фінансова криза дала імпульс для розвитку альтернативних монетарних концепцій. Одразу після кризи одним із значущих із фінансово-технологічних розробок стало введення протоколу Bitcoin [20].

### Матеріали та методи

Головний висновок, якого дійшла група авторів дослідження «Від Bitcoin до цифрової валюти центральних банків: осмислення революції цифрових грошей», полягає в тому, що впровадження CBDC найближчим часом охопить весь світ, і хоча немає єдиної думки про те, яку модель слід прийняти, безумовною є необхідність у її ретельному плануванні. Успіх CBDC залежить від того, наскільки вони будуть відповідати очікуванням потенційних користувачів і мінімізують наслідки наявної негативної економічної динаміки [11].

**Мета** статті – проаналізувати й виявити особливості світового досвіду впровадження цифрових валют центральних банків (CBDC) в іноземних країнах на підставі нестандартного підходу до основ, втілених у класичні фіатні гроші.

### Результати та обговорення

1. *Визначення поняття та класифікація країн за ступенем їх просування CBDC.* Цифрова валюта Центрального банку (CBDC), або національна цифрова валюта, є цифровою формою фіатної валюти країни. Замість того,

щоб друкувати паперові купюри й карбувати монети, центральний банк випускає електронні токени, вартість яких підкріплена повною довірою і кредитом уряду. Насправді вже нині депозити, що зберігаються в комерційних банках, є цифровими і можуть переміщатися в електронному вигляді за допомогою кредитних та дебетових карток і мобільних платіжних додатків. Однак ця форма цифрових грошей є відповідальністю приватних банків, які повинні підтримувати на належному рівні власні резерви й депозити. CBDC є відповідальністю уряду країни (як і банкноти, і монети сьогодні), а це означає, що центральний банк повинен бути їх фінансовим гарантом [18].

Станом на 2022 рік можна класифікувати країни, які у своїй внутрішній економіко-правовій сфері порушували питання CBDC, умовно на ті, що: досліджують, призупинили, розробляють, мають пілотний проєкт, запустили, відмінили:

- дослідження CBDC здійснюють: США, Ямайка, Чилі, Росія, Казахстан, Туреччина, Іран, Пакистан, Індія, Ізраїль, Палестина, Ліван, Туніс, Гана, Кенія, Руанда, Мадагаскар, Есватіні, Маврикій, Японія, Тайвань, Індонезія, Філіппіни, Австралія, Нова Зеландія;

- призупинили (неактивні дослідження) CBDC: Фінляндія, Естонія, Литва, Данія, Італія, Марокко, Єгипет, Південна Корея, Гаїті, Тринідад і Тобаго, Уругвай;

- розробляють CBDC (технічне збирання та випробування в лабораторних умовах): Канада, Венесуела, Франція, ОАЕ, Камбоджа;

- мають пілотний проєкт CBDC (тестування в реальних умовах): Домінікана, Сент-Вінсент і Гренадіни, Сент-Кітс і Невіс, Антигуа і Барбуда, Сент-Люсія, Гренада, Багамські Острови, Швеція, Україна, Китай, Таїланд, Республіка Корея, Сингапур;

- запустили CBDC (для широкого використання): Бразилія;

- відмінили CBDC (зняли з експлуатації): Сенегал, Еквадор [8].

Окремо можна класифікувати пілотні проєкти країни, які впроваджують лише в роздрібній чи оптовій торгівлі або мають змішану форму. Пілотний проєкт виключно в роздрібній торгівлі мали Китай та Україна; даних щодо пілотних проєктів виключно в оптовій торгівлі немає; змішану форму (оптова й роздрібна торгівля) пілотного проєкту наразі має лише Китай.

**2. Нормативна правова база України, що спрямована на створення CBDC.** Вплив сучасної «цифрової революції» поширювався протягом 2021–2022 років і на формування відповідних норм національного законодавства України, де закріплено нові правові дефініції, які

безпосередньо пов'язані з новітніми трендами цифрових фінансових технологій – CBDC.

Верховна Рада України 30 червня 2021 року прийняла Закон України № 1591-IX «Про платіжні послуги» [4], де вперше введено на законодавчому рівні нову правову дефініцію в загальне правове поле України – «цифрові гроші Національного банку України». Такі нововведення стосувалися як Закону 1591, так і через введення змін у супутні до нього нормативно-правові акти України. Закон 1591 набирають чинності з 1 вересня 2022 року.

**3. Світовий огляд щодо нестандартного підходу до формування CBDC.**

**3.1. CBDC – приватні технології та приватні фінансові установи як платформа для впровадження.**

Західноафриканський регіональний банк Banque Régionale de Marchés (далі – BRM) оголосив про випуск «національної цифрової валюти» в Сенегалі ще наприкінці 2016 року. Запуск відбувся на основі блокчейна, криптовалюта дістала назву e-CFA. Приватний ірландський стартап eCurrency Mint Ltd надав власну розробку для створення e-CFA [12].

Було анонсовано, що нова валюта e-CFA буде сумісна з іншими цифровими грошовими системами в Африці. Ми зазначали, що e-CFA випустив сенегальський банк BRM, і в одній з його заяв ідеться про таке: «e-CFA – це цифровий інструмент з високим рівнем безпеки, який можна зберігати в усіх мобільних грошах і гаманцях електронних грошей. Це забезпечить універсальну ліквідність, оперативну сумісність і прозорість цифрової екосистеми в WAEMU (Західноафриканський економічний і валютний союз, далі – WAEMU)». З позицій безпеки розробники кажуть, що валюта буде захищена криптографічними протоколами, щоб запобігти її підробленню. Прихильники також стверджують, що такі валюти прозоріші, регульовані центральними банками [24].

Міжнародний валютний фонд із цього приводу вважав, що економіка WAEMU, яка охоплює більшу частину франкомовної Західної Африки, ще залишається сильною, однак уже демонструє підвищену вразливість; Сенегал приступає до цікавого експерименту, який може забезпечити або широкі можливості, або високу конкуренцію для банків країни. Сенегал став другою країною після Тунісу, яка спробувала запустити національну цифрову валюту. Цифрова валюта буде мати ту саму вартість, що і франк (CFA), її можуть зберігати й використовувати так само, як і наявні електронні гроші.

Сенегал уже знаходиться в незвичайному становищі щодо власної валюти. Його франк (CFA) використовують 14 країн Західної та Центральної Африки, а його вартість

гарантована французьким урядом. Тому він сприймає свою валюту в іншому світлі, ніж інші країни, які самостійно емітують і гарантують національну валюту. Регіон відкритий для цієї концепції, оскільки Центральний банк WAEMU, що обслуговує країни, які використовують франк (CFA), уже розробив власні правила електронної валюти. По-друге, останніми роками концепція технологічного стрибка стала поширенішою, прихильники стверджують, що африканський континент може стрімко розвиватися в цьому напрямі. Тому Дакар і Туніс відкриті до ідеї альтернативних, паралельних валют, наважуючись узяти на себе ініціативу в їх запуску [24].

Однак згодом напрям Сенегальського уряду щодо розвитку CBDC кардинально змінився, і д'Акува Азома, директор із систем і платіжних засобів Центрального банку WAEMU, відокремив центральний банк від е-CFA: «Немає прив'язки е-CFA до зони WAEMU. Також немає електронної версії франка CFA, випущеної Центральним банком WAEMU. Випуск франка (CFA) є виключною відповідальністю центрального банку, а єдині відносини, які е-CFA має із центральним банком як видавець, полягають у тому, що е-CFA відповідає правилам електронних грошей центрального банку». Тобто Центральний банк WAEMU відмовився від асоціації з е-CFA, і в заяві у квітні 2017 року застеріг BRM від використання терміна е-CFA «для запобігання плутанині із законною валютою» в регіоні [12].

Отже, на прикладі Сенегалу бачимо спробу, яка може стати й тенденцією серед країн з низьким рівнем внутрішнього валового продукту, що спрямована на формування CBDC через первинне запозичення технологій в одного з найпотужніших гравців приватного фінансового сектору з можливістю подальшого поширення на всю країну.

**3.2. CBDC – токенизовані активи.** Експериментальний проєкт Helvetia був багатоетапним дослідженням Центру інновацій BIS, Швейцарського національного банку (SNB) й оператора фінансової інфраструктури SIX. Проєкт досліджували на предмет, як центральні банки можуть запропонувати розрахунки в грошах центрального банку в майбутньому з токенизованими фінансовими активами на основі технології розподіленого реєстру (DLT), зосереджуючись на операційних, юридичних і політичних питаннях. Проєкт розподілено на два етапи.

Перший етап передбачав тестові середовища швейцарської системи оптових розрахунків у режимі реального часу – шести міжбанківських клірингових системах (SIC) – і

Цифрової біржі SIX (SDX), платформи для торгівлі й розрахунків токенизованих активів [21].

Цей етап завершено в грудні 2020 року. Він продемонстрував функціональну доцільність і юридичну стійкість врегулювання токенизованих активів за допомогою оптової цифрової валюти центрального банку (w-CBDC) – (PoC1) з прив'язкою платформи DLT до наявної платіжної системи центрального банку – (PoC2). З позицій центрального банку PoC2 виявився операційно простішим, оскільки він не потребує змін у наявних системах центрального банку й порушує менше політично-правових питань, водночас PoC1 забезпечує більше можливостей для майбутніх інновацій та підвищення ефективності в процесі врегулювання [22].

Другий етап розширив роботу, проведену на першому етапі, шляхом (i) додавання комерційних банків до експерименту; (ii) інтеграція оптової цифрової валюти центрального банку (w-CBDC) в основні банківські системи центрального банку та комерційних банків; (iii) проведення повного циклу операцій [21].

Другий етап проєкту Helvetia завершено в січні 2022 року. Він продемонстрував, що цифрова валюта оптового центрального банку (w-CBDC) може бути інтегрована з основними банківськими системами та процесами комерційних і центральних банків. Крім того, він засвідчив, що випуск w-CBDC на платформі технології розподіленого реєстру (DLT), що експлуатується і належить компанії приватного сектору, можливий відповідно до швейцарського законодавства. Експеримент, проведений спільно з п'ятьма комерційними банками, досліджував регулювання міжбанківської монетарної політики і транскордонних операцій на тест-системах Цифрової біржі SIX (SDX), швейцарської системи оптових розрахунків у режимі реального часу – міжбанківських клірингових системах SIX (SIC) – й основних банківських систем [23].

Це ще один інноваційний підхід до формування CBDC, який зводиться до застосування токенизованих активів за допомогою оптової цифрової валюти центрального банку (w-CBDC) і з прив'язкою платформи DLT до наявної платіжної системи центрального банку. Крім того, він засвідчив, що випуск w-CBDC можливий на платформі технології розподіленого реєстру (DLT), що експлуатується і належить компанії приватного сектору, що пов'язаний із принципом застосування в Західноафриканському економічному й валютному союзі, є підтвердженням його спроможності на прикладі проєкту Helvetia.

3.3. *CBDC – Bitcoin*. Уряди деяких країн застосовують неklasичний підхід щодо основ класичних фіатних грошей у процесі введення в державі CBDC. Такий підхід передбачає визнання країною Bitcoin (далі – BTC) як законного платіжного засобу. Ідеться про Сальвадор, Еквадор, Мікронезію, Палау, Східний Тимор, Зімбабве та Маршаллові Острови [25].

3.3.1. *Сальвадор*. Законопроект «Закон про біткоїн» набув офіційної форми після того, як президент Найїб Букеле направив його до конгресу й одночасно написав у Twitter: «Я щойно направив #BitcoinLaw до Конгресу», – завантаживши копії законопроекту іспанською та англійською мовами. «Метою цього закону є регулювання Bitcoin як необмеженого законного платіжного засобу у використанні державою та фізичними чи юридичними особами», – ішлося в пояснювальній записці до законопроекту. Документ містив список цікавих пропозицій: нульовий податок на приріст капіталу на BTC; дозволяв сплату податків у BTC; зобов'язував приймати BTC як оплату за товар або послуги. Відповідно до законопроекту, держава повинна забезпечити інфраструктуру, що дасть змогу користувачам BTC, за необхідності, миттєво конвертувати BTC у долари США. Крім того, держава зобов'язувалася забезпечити «навчання та механізми», щоб допомогти громадянам, що не ознайомлені з BTC, оскільки більшості потрібно буде навчитися користуватися цифровим активом.

Внесений на розгляд президентом Сальвадору законопроект щодо запровадження BTC як законного платіжного засобу в державі був прийнятий Законодавчими зборами з переважною більшістю голосів. У розмові у Twitter Spaces з 22 000 слухачів, яка почалася після цих подій, Найїб Букеле зазначив, що він має намір підписати цей історичний закон. «Він набирає чинності негайно», – заявив президент, уточнивши, що уряд країни повинен створити за 90 днів належну інфраструктуру, а отже, прийняття BTC буде обов'язковим для всіх підприємств: «Вони повинні приймати його за законом». Також він повідомив, що планує зустріч із Міжнародним валютним фондом щодо цього питання. Відповідаючи на запитання журналістів, чи поставить Сальвадор у свій резерв центрального банку BTC, президент Найїб Букеле зауважив, що таких планів не має. Також він не обмірковував майнінг BTC, однак прихильно налаштований до ідеї видобутку BTC на основі відновлюваної енергії.

Уряд Сальвадору також запровадить офіційний біткоїн-гаманець, хоча він не буде обов'язковим. Крім цього, уряд має намір сформувати резерв у 150 млн доларів у цільовому фонді, щоб мати можливість

мінімізувати ймовірні ризики від таких нововведень. Дозвіл на постійне місце мешкання в Сальвадорі буде доступний для тих, хто інвестує в державу 3 BTC [6].

Бенуа Кере, критик BTC і керівник інноваційного центру в Банку міжнародних розрахунків (далі – BIS), назвав історичний крок Сальвадору щодо впровадження BTC як законного платіжного засобу в країні «цікавим експериментом». Reuters повідомляє, що Бенуа Кере висловив це твердження під час запуску четвертого інноваційного центру BIS в Англії, заявивши: «Ми дали змогу зрозуміти в BIS, що не вважаємо Bitcoin таким, що пройшов тест на те, щоб бути платіжним засобом. Bitcoin є спекулятивним активом і повинен бути врегульований відповідним способом». Бенуа Кере керувався п'ятьма аналогічними попередженнями від Міжнародного валютного фонду щодо нововведень у Сальвадорі. Зокрема, реагуючи на цю новину, у Міжнародному валютному фонді заявили, що це рішення може призвести до істотних юридичних і фінансових наслідків [13].

JPMorgan є останнім із значних джерел, що відреагувало на рішення Сальвадору прийняти Bitcoin як легальну валюту всередині країни. У форумі для клієнтів американський банківський гігант заявив, що для Сальвадору мало економічної вигоди прийняти BTC як паралельний законний платіжний засіб до долара США. Коментуючи цей крок, JPMorgan зазначив: «Як і у випадку з доларизацією на початку 2000-х років, цей крок, здається, не мотивований проблемами стабільності, а орієнтований переважно на поглиблення кризи [...] Оскільки складно побачити будь-які відчутні економічні вигоди, пов'язані з прийняттям Bitcoin як другої форми законного платіжного засобу, і це може поставити під загрозу подальші переговори з Міжнародним валютним фондом». Коли виник потенційний дефіцит бюджету в розмірі 3,2 млрд доларів 2021 року, Сальвадор вів переговори з Міжнародним валютним фондом про програму фінансування в розмірі 1 млрд доларів. З огляду на роль Фонду в забезпеченні доступу до зовнішнього кредиту для таких країн, як Сальвадор, коментарі JPMorgan перегукуються з аналогічними настроями, що поділяють інші коментатори фінансового ринку стосовно потенційних наслідків прийняття BTC як законного платіжного засобу [14].

Міжнародний валютний фонд повідомив: попри те, що цифрові платежі мають потенціал для збільшення фінансової інклюзії в центральноамериканській країні, використання BTC як законного платіжного засобу становить «високі ризики», пов'язані з фінансовою стабільністю та захистом споживачів. Директори

виконавчої ради Фонду закликали владу Сальвадору «звужити сферу дії закону про BTC, усунувши його статус як законного платіжного засобу», а також висловивши стурбованість з приводу потенційних ризиків випуску облігацій, забезпечених BTC. За даними Міжнародного валютного фонду, під час таких консультацій команда економістів відвідує Сальвадор, щоб оцінити реалії та обговорити економічну й фінансову політику країни з представниками уряду та центрального банку. До імплементації закону про BTC у Сальвадорі у вересні 2021 року чиновники Міжнародного валютного фонду попередили, що деякі наслідки того, що країна, яка приймає BTC як національну валюту, «можуть бути жакливими», включаючи ризик того, що внутрішні ціни стануть дуже нестабільними, а активи будуть використовувати всупереч заходам боротьби з відмиванням грошей та боротьбі із фінансуванням тероризму [16].

Представники Каліфорнії Норм Торрес й Арканзасу Рік Кроуфорд запропонували законопроект, яким мають намір зобов'язати Державний департамент створити план пом'якшення потенційних ризиків для фінансової системи США на підставі аналізу ризиків для «кібербезпеки, економічної стабільності та демократичного управління» після визнання Сальвадором BTC як законного платіжного засобу у вересні 2021 року. Закон про відповідальність за криптовалюту в Сальвадорі є супутнім законопроектом до двопартійного законодавства, внесеного в Сенат у лютому 2022 року. Законопроект Сенату мав на меті, щоб державний секретар, а також федеральний департамент і керівники агентств протягом 60 днів повідомили Конгрес про план «пом'якшення будь-яких потенційних ризиків для фінансової системи США, пов'язаних із прийняттям криптовалюти як законного платіжного засобу в Сальвадорі й інших країнах, що приймають долар США (зокрема Еквадор, Мікронезія, Палау, Східний Тимор, Зімбабве і Маршаллові Острови)». «Сальвадор є незалежною демократією, і ми поважаємо його право на самоврядування, але США повинні мати план захисту наших фінансових систем від ризиків цього рішення, яке, як видається, є недбалою авантюрою, а не продуманими інноваціями», – сказав Норм Торрес. У березні 2022 року законопроект був прийнятий комітетом з міжнародних відносин і може бути спрямований на повне голосування в Сенаті США. Ще в лютому 2022 року президент Сальвадору Найіб Букеле відреагував на прокоментовані вище законопроекти, закликавши США «триматися подалі» від внутрішніх справ країни,

стверджуючи, що «уряд США не підтримує свободу вибору» [25].

**3.3.2. Маршаллові Острови.** Урядовці вперше оголосили, що Республіка Маршаллових Островів (надалі – RMI) буде вивчати створення цифрової валюти 2018 року, *яка може бути використана як законний платіжний засіб поряд з долларом США*. У червні 2021 року криптоконсультант Островів заявив, що RMI проводить 18-місячну фазу випробувань «e-SOV»-токена, який згодом може бути перетворений на SOV і бути законним платіжним засобом.

Хоча Маршаллові Острови є суверенною державою, вони також є асоційованою державою із США. Представник Міжнародного валютного фонду заявив, що цифрова суверенна валюта Маршаллових Островів, так звана CBDC, є ризикованою для фінансової стабільності Островів. Після консультацій з Міжнародним валютним фондом представник Йонг Сара Чжоу стверджувала, що випуск цифрової суверенної валюти Маршаллових Островів за назвою SOV як законний платіжний засіб «підвищить ризики для макроекономічної та фінансової стабільності, а також фінансової цілісності» Островів. На переконання Йонг Сари Чжоу, заходи, які Республіка Маршаллових Островів ужила для стимулювання COVID-19, можливо, були «швидкими й потужними», однак пандемія негативно позначилася на її економіці. «Випуск SOV може поставити під загрозу останні досягнення банківської системи RMI за рахунок використання доларів США», – сказала Йонг Сара Чжоу. «Це в контексті боротьби з відмиванням грошей і фінансуванням терористичних ризиків (пов'язаних, зокрема, із SOV) може стати на заваді для надходження зовнішньої допомоги й інших важливих фінансових потоків, які надходять до RMI, що неминуче призведе до значного впливу на економіку RMI», – ідеться в заяві. Вона додала, що «обережний підхід» до SOV, який вже наявний, є виправданим, з огляду на те, що «потенційна вартість випуску SOV, імовірно, переважить очікувані вигоди». На думку представника Фонду, валовий внутрішній продукт RMI знизився на понад 3 % у 2020-му фінансовому році й очікувано знизиться ще на 1,5 % у 2021-му фінансовому році з можливим відновленням місцевої економіки тільки 2022 року. «Правова, нормативна й інституційна база RMI ще не готова сприйняти випуск SOV та бути спроможною керувати пов'язаними з ними ризиками» [19].

**4. Експертні погляди на нестандартний підхід до впровадження CBDC.** Міжнародний валютний фонд раніше, до описаних подій у Сальвадорі, виступив із заявами для невеликих країн, які розглядають можливість прийняття

криптовалюти за національні валюти, стверджуючи, що це «підвищить ризики для макроекономічної та фінансової стабільності, а також фінансової цілісності» в таких країнах.

Міжнародний валютний фонд зауважує, що деякі країни можуть піти за новітніми технологіями, прийнявши криптоактив як національну валюту. Чимало з них справді безпечні, легкі в доступі й дешеві для здійснення транзакцій. Однак Фонд вважає, що в більшості випадків ризики і витрати переважають потенційні вигоди в разі використання криптовалют як національних. Bitcoin і його аналоги залишаються переважно на межі фінансів і платежів, однак деякі країни активно розглядають можливість надання криптоактивам статусу законного платіжного засобу й навіть визначають їх другою (або потенційно єдиною) національною валютою. Якщо криптоактив отримує статус законного платіжного засобу, його мають прийняти кредитори під час сплати грошових зобов'язань, зокрема податків, що аналогічні банкнотам і монетам (валюти), випущеним центральним банком. Країни можуть навіть прийняти закони для заохочення використання криптоактивів як національної валюти, тобто як офіційної грошової одиниці (у якій можуть бути виражені грошові зобов'язання) й обов'язкового платіжного засобу для повсякденних покупок. Однак криптоактиви навряд чи буде прийнято в країнах зі стабільним рівнем інфляції та стабільними валютними курсами. Домогосподарства та підприємства мають замало стимулів, щоб заощаджувати в криптоактиві, такому як Bitcoin, навіть якщо він отримав статус законного платіжного засобу, тобто статус валюти. Їх (криптоактивів) вартість занадто мінлива і не пов'язана з реальною економікою. Унаслідок цього внутрішні ціни в країні можуть стати вкрай нестабільними. Навіть якщо всі ціни котирувалися, скажімо, в Bitcoin, ціни на імпортовані товари й послуги все одно надмірно коливалися б, дотримуючись прямих ринкових оцінок. Крім того, що може постраждати фінансова стабільність країни, без запровадження надійних механізмів боротьби з відмиванням грошей і фінансуванням терористичних заходів, криптоактиви може бути використано для відмивання грошей, отриманих злочинним шляхом, фінансування тероризму й ухилення від сплати податків. Зазначене разом може становити ризики й нестабільність у відносинах з іноземними країнами та банками-кореспондентами. Також постає чимало юридичних питань, адже статус законного платіжного засобу вимагає, щоб платіжний засіб був доступним, але доступ до Інтернету й технологій, необхідних для передачі криптоактивів, залишаються дефіцитними в низці країн,

що порушує питання про справедливість і фінансову інклюзію таких нововведень. Крім того, банки й інші фінансові установи можуть мати негативні наслідки від коливань цін на криптоактиви. Незрозуміло, чи може пруденційне регулювання бути ефективним проти впливу таких ризикованих активів у структурі балансів банків, якщо Bitcoin, наприклад, отримає статус законного платіжного засобу. Також використання криптоактивів не сприятиме захисту споживачів від значних коливань їх вартості. Зрештою, видобуток криптоактивів, таких як Bitcoin, потребує значних затрат електроенергії для живлення комп'ютерних мереж, які перевіряють транзакції. Тому й екологічні наслідки прийняття цих криптоактивів як національної валюти має бути розглянуто [17].

### Наукова новизна

У зв'язку із запровадженням у загальне правове поле України нової правової дефініції в Законі України № 1591-IX «Про платіжні послуги», який набирає чинності з 1 серпня 2022 року, – «цифрові гроші Національного банку України», постає необхідність в опрацюванні на науковому рівні можливості їх практичного впровадження та осмислення їх суті, впливу на вітчизняну економіку й суспільство на філософсько-правовому рівні – крізь призму нестандартного іноземного досвіду, з огляду на прийняті стандарти щодо фіатних грошей.

### Висновки

За результатами дослідження встановлено декілька нетрадиційних підходів до впровадження CBDC як класичної форми фіатних грошей:

1. Один з інноваційних підходів до формування CBDC зводиться до застосування токенизованих активів за допомогою цифрової валюти центрального банку (CBDC) і з прив'язкою платформи DLT до наявної платіжної системи центрального банку. Крім того, цей підхід засвідчив, що випуск CBDC можливий на платформі технології розподіленого реєстру (DLT), що експлуатується і належить компанії приватного сектору, на прикладі проекту Helvetia.

2. Уряди деяких країн обирають протилежний підхід до класичного уявлення про фіатні гроші під час введення в державі CBDC. Такий підхід передбачає визнання країною Bitcoin (BTC) як законного платіжного засобу, додаткового до наявного (Сальвадор, Еквадор, Мікронезія, Палау, Східний Тимор, Зімбабве та Маршаллові Острови).

Новітні підходи до формування цифрової валюти центральних банків на основі криптовалют або її паралельне існування розглядали як варіацію поглядів у низці країн

світу. Не є винятком на цьому шляху становлення національного CBDC й Україна. Первинна редакція законопроекту № 9083 від 14 вересня 2008 року «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо оподаткування операцій з віртуальними активами в Україні» хоча була відкликана й не є ідеальною з позицій правової техніки, що засвідчують численні експертні висновки, однак мала намір наділити криптовалюту як елемент цифрових фінансових технологій властивостями фіатних грошей [1].

3. Bitcoin і схожі криптовалюти, у разі застосування їх як CBDC, мають значні ризики для макрофінансової стабільності держави та її фінансової цілісності, з огляду на те, що

домогосподарства та підприємства мають високі ризики втратити заощадження через значні коливання вартості, шахрайство або кібератаки. Слід урахувати, що офіційна грошова одиниця країни, навіть її цифрова форма CBDC, повинна бути достатньо стабільною за вартістю, щоб полегшити її використання для строкових грошових зобов'язань. Правові засади в розрахунково-платіжному секторі країни та грошової одиниці актуалізують необхідність складних і широкомасштабних змін у фінансовому законодавстві, щоб уникнути створення нестабільності у фінансовому секторі економіки держав.

#### REFERENCES

- [1] Vidklykanyi projekt Zakonu Ukrainy "Pro vnesennia zmin do Podatkovohgo kodeksu Ukrainy shchodo opodatkovannia operatsii z virtualnymy aktyvamy v Ukraini" 2008 roku No 9083 [Revoked Draft Law of Ukraine "On Amendments to the Tax Code of Ukraine on Taxation of Transactions with Virtual Assets in Ukraine" from 2008, No 9083. Retrieved from [http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4\\_1?pf3511=64597](http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=64597) [in Ukrainian].
- [2] Proekt Zakonu Ukrainy "Pro vnesennia zmin do Podatkovohgo kodeksu Ukrainy shchodo opodatkovannia operatsii z virtualnymy aktyvamy" vid 13 berez. 2022 r. No 7150 [Draft Law of Ukraine "On Amendments to the Tax Code of Ukraine on Taxation of Transactions with Virtual Assets" from March 13, 2022, No 7150]. Retrieved from <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/pubFile/1245233> [in Ukrainian].
- [3] Zakon Ukrainy "Pro virtualni aktyvy" vid 17 hrud. 2022 r. No 2074-IX [Law of Ukraine "On virtual assets" from December 17, 2022, № 2074-IX]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/go/2074-20> [in Ukrainian].
- [4] Zakon Ukrainy "Pro platizhni posluhgy" vid 13 kvit. 2022 r. No 1591-IX [Law of Ukraine "On payment services" from April 13, 2022, No 1591-IX. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/go/1591-20> [in Ukrainian].
- [5] Proekt Zakonu Ukrainy "Pro vnesennia zmin do Podatkovohgo kodeksu Ukrainy shchodo opodatkovannia operatsii z virtualnymy aktyvamy" vid 2022 r. No 7150 [Draft Law of Ukraine "On Amendments to the Tax Code of Ukraine on Taxation of Transactions with Virtual Assets" from 2022, No 7150]. Retrieved from <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/Card/39211> [in Ukrainian].
- [6] Bill to make Bitcoin legal tender passes in El Salvador. (2021, June 9). Cointelegraph. Retrieved from <https://cointelegraph.com/news/el-salvador-president-bitcoin-law-will-be-approved-tonight>.
- [7] Central bank digital currencies: Foundational principles and core features. (2020, October 9). Retrieved from <https://www.bis.org/publ/othp33.htm>.
- [8] Central Bank Digital Currency Tracker. (2022). Tableau Public. Retrieved from <https://public.tableau.com/app/profile/atlanticcouncil/viz/shared/MKPP4MC54>.
- [9] Cheng, P. (2022). Decoding the rise of Central Bank Digital Currency in China: Designs, problems, and prospects. *Journal of Banking Regulation*. DOI: <https://doi.org/10.1057/s41261-022-00193-5>.
- [10] Cullen, J. (2022). "Economically inefficient and legally untenable": Constitutional limitations on the introduction of central bank digital currencies in the EU. *Journal of Banking Regulation*, 23(1), 31-41. DOI: <https://doi.org/10.1057/s41261-021-00162-4>.
- [11] Cunha, P., Melo, P., & Sebastião, H. (2021). From Bitcoin to Central Bank Digital Currencies: Making Sense of the Digital Money Revolution. *Future Internet*, 13(7), 165. DOI: <https://doi.org/10.3390/fi13070165>.
- [12] Ecofin, A. (2017). La BCEAO désapprouve la création de la monnaie électronique de la BRM. Agence Ecofin. Retrieved from <https://www.agenceecofin.com/commerce/0704-46420-la-bceao-desapprouve-la-creation-de-la-monnaie-electronique-de-la-brm>.
- [13] El Salvador's Bitcoin adoption an 'interesting experiment,' says BIS exec. (2021, Червень 11). Cointelegraph. Retrieved from <https://cointelegraph.com/news/el-salvador-s-bitcoin-adoption-an-interesting-experiment-says-bis-exec>.
- [14] El Salvador's Bitcoin adoption may jeopardize IMF negotiations: JPMorgan. (2021, June 11). Cointelegraph. Retrieved from <https://cointelegraph.com/news/el-salvador-s-bitcoin-adoption-may-jeopardize-imf-negotiations-jpmorgan>.
- [15] Fegatelli, P. (2022). A central bank digital currency in a heterogeneous monetary union: Managing the effects on the bank lending channel. *Journal of Macroeconomics*, 71, 103-392. Retrieved from <https://doi.org/10.1016/j.jmacro.2021.103392>.
- [16] IMF urges El Salvador to remove Bitcoin's status as legal tender. (2022, January 25). Cointelegraph. Retrieved from <https://cointelegraph.com/news/imf-urges-el-salvador-to-remove-bitcoin-s-status-as-legal-tender>.
- [17] IMF Blog. (2021, July 26). Cryptoassets as National Currency? A Step Too Far. IMF Blog. Retrieved from <https://blogs.imf.org/2021/07/26/cryptoassets-as-national-currency-a-step-too-far/>.

- [18] Kumar, A., Ney, J., Lee, E., & Ji, V. (2020). National Digital Currencies: The Future of Money? Belfer Center for Science and International Affairs. Retrieved from <https://www.belfercenter.org/publication/national-digital-currencies-future-money>.
- [19] Marshall Islands digital currency would «raise risks,» says IMF. (2021, March 24). Cointelegraph. Retrieved from <https://cointelegraph.com/news/marshall-islands-digital-currency-would-raise-risks-says-imf>.
- [20] Peneder, M. (2022). Digitization and the evolution of money as a social technology of account. *Journal of Evolutionary Economics*, 32(1), 175-203. DOI: <https://doi.org/10.1007/s00191-021-00729-4>.
- [21] Project Helvetia: A multi-phase investigation on the settlement of tokenised assets in central bank money. (2022, January 13). BIS. Retrieved from <https://www.bis.org/about/bisih/topics/cbdc/helvetia.htm>.
- [22] Project Helvetia Phase I: Settling tokenised assets in central bank money. (2020, December 3). BIS. Retrieved from <https://www.bis.org/publ/othp35.htm>.
- [23] Project Helvetia Phase II: Settling tokenised assets in wholesale CBDC. (2022, January 13). BIS. Retrieved from <https://www.bis.org/publ/othp45.htm>.
- [24] Senegal creates digital currency history. (2017, May 22). African Business. Retrieved from <https://african.business/2017/05/economy/senegal-creates-digital-currency-history/>.
- [25] US lawmakers introduce companion bill to «mitigate risks» from El Salvador's Bitcoin Law. (2022, April 5). Cointelegraph. Retrieved from <https://cointelegraph.com/news/us-lawmakers-introduce-companion-bill-to-mitigate-risks-from-el-salvador-s-bitcoin-law>.
- [26] West African Digital-Currency Project Shunned by Central Bank. (2017, April 6). Bloomberg. Retrieved from <https://www.bloomberg.com/news/articles/2017-04-06/west-african-digital-currency-project-shunned-by-central-bank>.

#### СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

- [1] Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо оподаткування операцій з віртуальними активами в Україні : відкликаний проект Закону України 2008 р. № 9083. URL: [http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4\\_1?pf3511=64597](http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=64597).
- [2] Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо оподаткування операцій з віртуальними активами : проект Закону України від 13 берез. 2022 р. № 7150. URL: <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/pubFile/1245233>.
- [3] Про віртуальні активи : Закон України від 17 груд. 2022 р. № 2074-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/2074-20>.
- [4] Про платіжні послуги : Закон України від 13 квіт. 2022 р. № 1591-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/1591-20>.
- [5] Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо оподаткування операцій з віртуальними активами : проект Закону України від 2022 р. № 7150. URL: <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/Card/39211>.
- [6] Bill to make Bitcoin legal tender passes in El Salvador. (2021, June 9). Cointelegraph. Retrieved from <https://cointelegraph.com/news/el-salvador-president-bitcoin-law-will-be-approved-tonight>.
- [7] Central bank digital currencies: Foundational principles and core features. (2020, October 9). Retrieved from <https://www.bis.org/publ/othp33.htm>.
- [8] Central Bank Digital Currency Tracker. Tableau Public. 2022. Retrieved from <https://public.tableau.com/app/profile/atlanticcouncil/viz/shared/MKPP4MC54>.
- [9] Cheng P. Decoding the rise of Central Bank Digital Currency in China: Designs, problems, and prospects. *Journal of Banking Regulation*. 2022. DOI: <https://doi.org/10.1057/s41261-022-00193-5>.
- [10] Cullen J. "Economically inefficient and legally untenable": Constitutional limitations on the introduction of central bank digital currencies in the EU. *Journal of Banking Regulation*. 2022. No 23 (1), 31-41. DOI: <https://doi.org/10.1057/s41261-021-00162-4>.
- [11] Cunha P., Melo P., Sebastião H. From Bitcoin to Central Bank Digital Currencies: Making Sense of the Digital Money Revolution. *Future Internet*. 2021. No 13(7), 165. DOI: <https://doi.org/10.3390/fi13070165>.
- [12] Ecofin A. La BCEAO désapprouve la création de la monnaie électronique de la BRM. Agence Ecofin. 2017. Retrieved from <https://www.agenceecofin.com/commerce/0704-46420-la-bceao-desapprouve-la-creation-de-la-monnaie-electronique-de-la-brm>.
- [13] El Salvador's Bitcoin adoption an 'interesting experiment,' says BIS exec. (2021, Червень 11). Cointelegraph. Retrieved from <https://cointelegraph.com/news/el-salvador-s-bitcoin-adoption-an-interesting-experiment-says-bis-exec>.
- [14] El Salvador's Bitcoin adoption may jeopardize IMF negotiations: JPMorgan. (2021, June 11). Cointelegraph. Retrieved from <https://cointelegraph.com/news/el-salvador-s-bitcoin-adoption-may-jeopardize-imf-negotiations-jpmorgan>.
- [15] Fegatelli P. A central bank digital currency in a heterogeneous monetary union: Managing the effects on the bank lending channel. *Journal of Macroeconomics*. 2022. No 71. P. 103-392. Retrieved from <https://doi.org/10.1016/j.jmacro.2021.103392>.
- [16] IMF urges El Salvador to remove Bitcoin's status as legal tender. (2022, January 25). Cointelegraph. Retrieved from <https://cointelegraph.com/news/imf-urges-el-salvador-to-remove-bitcoin-s-status-as-legal-tender>.
- [17] IMF Blog. (2021, July 26). Cryptoassets as National Currency? A Step Too Far. IMF Blog. Retrieved from <https://blogs.imf.org/2021/07/26/cryptoassets-as-national-currency-a-step-too-far/>.

- [18] Kumar A., Ney J., Lee E., Ji V. National Digital Currencies: The Future of Money? Belfer Center for Science and International Affairs. 2020. Retrieved from <https://www.belfercenter.org/publication/national-digital-currencies-future-money>.
- [19] Marshall Islands digital currency would «raise risks,» says IMF. (2021, March 24). Cointelegraph. Retrieved from <https://cointelegraph.com/news/marshall-islands-digital-currency-would-raise-risks-says-imf>.
- [20] Peneder M. Digitization and the evolution of money as a social technology of account. *Journal of Evolutionary Economics*. 2022. No 32 (1). P. 175–203. DOI: <https://doi.org/10.1007/s00191-021-00729-4>.
- [21] Project Helvetia: A multi-phase investigation on the settlement of tokenised assets in central bank money. (2022, January 13). BIS. Retrieved from <https://www.bis.org/about/bisih/topics/cbdc/helvetia.htm>.
- [22] Project Helvetia Phase I: Settling tokenised assets in central bank money. (2020, December 3). BIS. Retrieved from <https://www.bis.org/publ/othp35.htm>.
- [23] Project Helvetia Phase II: Settling tokenised assets in wholesale CBDC. (2022, January 13). BIS. Retrieved from <https://www.bis.org/publ/othp45.htm>.
- [24] Senegal creates digital currency history. (2017, May 22). African Business. Retrieved from <https://african.business/2017/05/economy/senegal-creates-digital-currency-history/>.
- [25] US lawmakers introduce companion bill to «mitigate risks» from El Salvador's Bitcoin Law. (2022, April 5). Cointelegraph. Retrieved from <https://cointelegraph.com/news/us-lawmakers-introduce-companion-bill-to-mitigate-risks-from-el-salvador-s-bitcoin-law>.
- [26] West African Digital-Currency Project Shunned by Central Bank. (2017, April 6). Bloomberg. Retrieved from <https://www.bloomberg.com/news/articles/2017-04-06/west-african-digital-currency-project-shunned-by-central-bank>.

*Стаття надійшла до редколегії 30.03.2022*

---

**Hrytsai S.** – Ph.D in Law, Associate Professor, Department of Sectoral Law and General Legal Disciplines, The Institute of Law and Social Relations, Open International University of Human Development "Ukraine", Kyiv, Ukraine

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0051-6149>

## The Digital Currency of Central Banks: a Non-Standard Methodological Approach in the Legal Field of Ukraine

**Purpose.** To analyze and identify the features of the world experience in the implementation of digital currencies of central banks (CBDC) in foreign countries, using a non-standard approach to the basics embodied in classic fiat money. Central banks have been providing the population with reliable money for hundreds of years as part of their public policy objectives. But the world is changing. To develop and reassess their public policy objectives in the digital world, central banks are actively exploring the pros and cons of offering a digital currency to the public – CBDC. On June 30, 2021, the Verkhovna Rada of Ukraine adopted the Law of Ukraine No. 1591-IX "On Payment Services", which is the first law that introduced a new legal concept into the general legal field of Ukraine – "digital money of the National Bank of Ukraine", which has similarities with the widespread world naming scheme, such as CBDC. **Methodology.** The methodological basis of the study is a complex of philosophical, general scientific (deduction and induction, synthesis and analysis, scientific abstraction, system approach) and special methods (formal legal forecasting, comparative legal method) necessary for the implementation of the scientific goal and the implementation of the tasks. **Scientific novelty.** In connection with the introduction of a new legal definition in the legal field of Ukraine, namely in the Law of Ukraine No. 1591-IX "On Payment Services", which will enter into force on 01.08.2022, – "digital money of the National Bank of Ukraine", and has similarities with the widespread world naming scheme as CBDC; It is necessary to work out at the scientific level the possibility of their practical implementation and understanding of their essence, impact on the domestic economy and society – through the prism of non-standard foreign experience, taking into account the accepted standards about fiat money. **Findings.** From the study, it can be argued that the latest approaches to forming a digital currency of central banks based on cryptocurrency or its parallel existence were considered a variation of views in many countries of the world. Ukraine was no exception to this way of forming a national CBDC. It may be recalled that the original version of the draft law No. 9083 of 14.09.2008 "On Amendments to the Tax Code of Ukraine Regarding the Taxation of Operations with Virtual Assets in Ukraine", although it was withdrawn and not ideal, from the point of view of legal technology, as evidenced by numerous expert conclusions made on this matter, intended to endow cryptocurrencies as an element of digital financial technologies, properties of fiat money. However, bitcoin and similar cryptocurrencies when used as a CBDC have significant risks to the macro-financial stability of the state and its financial integrity.

**Keywords:** cryptocurrency; bitcoin; stabelcoin; digital currency; electronic money; digital hryvnia.